

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR del. do SO Mirosław Major

Protokolant p.o. stażysty Anita Dziuba

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2016 r. w Poznaniu

odwołania **J. S. (1)**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

z dnia 28 kwietnia 2015 r., nr (...)

w sprawie **J. S. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanego **Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L. w P.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

1) zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że J. S. (1) jako pracownik u płatnika składek Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L. w P. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu:

a) od dnia 28.05.2014 r. do dnia 31.12.2014 r.,

b) od dnia 01.01.2015 r.,

1) zasądza od pozwanego na rzecz odwołującej J. S. (1) kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia **28 kwietnia 2015 r.**, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.), art. 2, art. 11, art. 26 i art. 300 Kodeksu pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 t.j. ze zm.) oraz art. 83§1 Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 121 t.j.) stwierdził, że **J. S. (1)** u płatnika składek Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L. w P., podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu jako pracownik od 28 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik od 1 stycznia 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na wyniki przeprowadzonego postępowania kontrolnego, w wyniku którego ustalił, że J. S. (1) została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego) od 28 maja 2014 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez płatnika Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L. (w tym od 12/2014 r. – na 2/3 etatu, od 01/2015 r. – 5/8 etatu). W okresie od 16

stycznia 2015 r. do 2 lutego 2015 r. i od 9 lutego 2015 r. do 28 lutego 2015 r. J. S. (1) była niezdolna do pracy w okresie ciąży. J. S. (1) uprzednio, w latach 2009-2013 była zgłaszana do ubezpieczeń przez Stowarzyszenie jako osoba wykonująca umowę zlecenie. Ubezpieczona jest Prezesem Zarządu tego Stowarzyszenia, a stowarzyszenie zgłaszało do ubezpieczeń społecznych inne osoby jedynie z tytułu umów zlecenia. W wyniku analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, ZUS I Oddział w P. stwierdził, że umowa o pracę, zawarta 1 grudnia 2014 r., obowiązującą od 1 stycznia 2015 r., została zawarta dla pozorów i nie można z nią łączyć istnienia obowiązku ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy ocenił, że począwszy od 01/2015 r. brak jest dowodów i świadków na faktycznie wykonywaną przez J. S. (1) pracę, sporządzanie sprawozdań wynikało z zawartych umów dot. projektów i stanowić mogło jedynie pretekst do zawarcia kolejnej umowy o pracę. Sposób funkcjonowania stowarzyszenia potwierdza, że realizacja projektów odbywała się na zasadzie zawierania umów cywilnoprawnych i prac społecznych osób w organizacji. Wątpliwości budzi nadto określenie faktycznego nadzoru w procesie świadczenia pracy – rozliczenia z wykonanego zlecenia, dokonywała w imieniu stowarzyszenia (...) wobec Województwa (...) i Powiatu (...).

W piśmie z dnia 28 maja 2015 r. J. S. (1) wywiodła odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w części stwierdzającej, że nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu jako pracownik od 1 stycznia 2015 r. Odwołująca zarzuciła organowi rentowemu, że decyzja została wydana niezgodnie ze stanem faktycznym, albowiem stosunek pracy od 1 stycznia 2015 r. był rzeczywiście realizowany.

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie, podtrzymując zasadniczo stanowisko, wyrażone w zaskarżonej decyzji.

W sprawie, w charakterze zainteresowanego udział wzięło Stowarzyszenie (...).I.T.R.I.O.L. z/s w P., które w piśmie z dnia 2 września 2015 r. (k. 23v) podtrzymało odwołanie J. S. (1).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Stowarzyszenie (...).I.T.R.I.O.L. z siedzibą przy ul. (...) lok. 323 w P., zostało zarejestrowane w rejestrze stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego z dniem 3 kwietnia 2003 r. pod nr (...). Stowarzyszenie realizuje projekty na rzecz kultury, sztuki, edukacji, zdrowia i pomocy społecznej.

Statutowym celem i sposobami działania Stowarzyszenia (...).I.T.R.I.O.L. są m.in. wspieranie wszechstronnego rozwoju człowieka i społeczeństwa, w tym odpłatnej i nieodpłatnej pomocy publicznej, m.in. w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działalności charytatywnej; podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego (§7 statutu Stowarzyszenia).

Stowarzyszenie opiera swą działalność na pracy społecznej członków. Dla realizacji celów statutowych, Stowarzyszenie może zawierać niezbędne umowy z osobami fizycznymi lub prawnymi, a także zatrudniać pracowników (§4 statutu Stowarzyszenia).

Organami Stowarzyszenia są Walne Zebranie członków, Zarząd Główny, Komisja Rewizyjna (§16 statutu Stowarzyszenia). Zarząd kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia, zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem. (§20 ust. 1 statutu, o kompetencjach Zarządu - §21 ust. 4 statutu).

Zarząd Stowarzyszenia V.I.T.R.I.O.L. tworzą J. S. (1) – Prezes Zarządu i E. S. (1) Zarządu. W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi: T. N. (1), D. K., G. K.. Pełnomocnikami Stowarzyszenia są A. R. (1), powołana uchwałą Zarządu Stowarzyszenia nr (...)/ (...) z dnia 1 sierpnia 2013 r. oraz R. N., powołany uchwałą Zarządu Stowarzyszenia nr (...)/ (...) z dnia 1 kwietnia 2014 r. R. N. prowadzi nadto księgowość Stowarzyszenia w ramach własnej, pozarolniczej działalności gospodarczej.

J. S. (1), urodzona (...), magister kulturoznawstwa, ukończyła nadto W. Szkołę Radia, Telewizji i (...) na kierunkach film i fotografia; w przeszłości pracowała m.in. jako fotoreporter dla (...).

Od 2003 r. odwołująca jest związana ze Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L. w P.. Pełniąc społeczną funkcję Prezesa Stowarzyszenia, odwołująca zajmuje się całokształtem jego organizacji, reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz, zawiera w imieniu stowarzyszenia umowy cywilnoprawne.

W ramach umów zlecenia/dzieło, J. S. (1) uczestniczyła w tworzeniu, koordynacji i realizacji projektów Stowarzyszenia: Akademia (...) (2008-2009), (...) (2009-2010), (...) (2011), „Trening ruchowy – trening zawodowy i społeczny” (2011), (...) (2006-2011), (...) (2012), „ (...) wśród W.. Z.” (2011-2013), „Profilaktyka zaburzeń depresyjnych oraz umiejętność radzenia sobie z nimi”(2013), (...) (2013). Odwołująca tytułem wynagrodzenia miesięcznego, w 2013 r. otrzymywała zróżnicowane kwoty: od 1 000 zł do 7 320 zł brutto, średnio 3 601,43 zł.

Ze Stowarzyszeniem, w oparciu o umowy cywilnoprawne, zazwyczaj w ramach własnych działalności, doraźnie współpracowali m.in. P. S. (1), P. R., P. P., P. D., P. S. (2), M. S., R. C., T. N. (2), A. L., A. R. (2), G. K., J. K., K. N., K. M. (1), Ł. G., M. Ł., M. B., N. C. i N. O..

J. S. (1) od 2 listopada 2006 r. jest zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy w firmie (...) z/s w P. na stanowisku fotografa/grafika. Odwołująca nadto była zatrudniona w Logos Studium (...) z/s w P. od 2 września 2013 r. w oparciu o umowę o pracę na czas określony do 28 lutego 2015 r. w wymiarze 1/2 etatu w systemie zadaniowego czasu pracy, za wynagrodzeniem 2 070,56 zł brutto, na stanowisku specjalisty do spraw rozliczeń w ramach projektu „Klub dziecięcy »T. głowa« – wsparcie godzenia pracy i opieki dla rodziców z P.”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W dniu 28 maja 2014 r. J. S. (1) zawarła umowę o pracę ze Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L. z/s w P., reprezentowanym przez A. R. (1), na czas określony od 28 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. na stanowisku głównego specjalisty ds. realizacji i rozliczeń projektów w wymiarze 2/3 etatu, przy przyjęciu zadaniowego czasu pracy. Miejscem pracy, zgodnie z ustaleniami stron, było biuro pracodawcy przy ul. (...) pok. 323 w P. lub praca w terenie – w zależności od zadań projektowych. Strony rozliczały wynagrodzenie za pracę na podstawie stawek godzinowych, podanych w załącznikach 1-5 do umowy dla poszczególnych zadań projektowych w ramach projektów (...) – okres realizacji 01.04.-31.12.2014 r., „Promocja zdrowia psychicznego, zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz kształtowanie umiejętności psychospołecznych wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z Powiatu (...) poprzez organizację cyklu warsztatów psychologicznych” – okres realizacji 01.06.-10.12.2014 r., „ (...) wśród W.. Z.” – okres realizacji 01.08.-31.12.2014 r. oraz w ramach działalności statutowej Stowarzyszenia.

W dniu 28 maja 2014 r. J. S. (1) została przeszkolona z zasad BHP i instruktażu ogólnego. W dniu 30 czerwca 2014 r. odwołująca uzyskała zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na stanowisku specjalisty ds. realizacji i rozliczeń projektów w Stowarzyszeniu.

W ramach zawartej umowy o pracę ze Stowarzyszeniem, J. S. (1) w okresie od 28 maja 2014 r. do końca grudnia 2014 r. m.in. pozyskiwała specjalistów i instytucje do udziału w projektach, opracowywała broszury i plakaty informacyjne, scenariusze spotów telewizyjnych i radiowych, kierowała produkcją i realizowała spoty telewizyjne; opracowywała, kierowała i sprawowała nadzór merytoryczny nad kampaniami reklamowymi, zajmowała się koordynacją i rozliczaniem projektów.

Za swoją pracę, J. S. (1) otrzymała wynagrodzenie w wysokości brutto: 6 930 zł za czerwiec 2014 r., 3 621,80 zł za lipiec 2014 r., 5 349,26 zł za sierpień 2014 r., 5 316,90 zł za wrzesień 2014 r., 2 116 zł za październik 2014 r., 2 833,32 zł za listopad 2014 r., 2 035,20 zł za grudzień 2014 r.

W dniu 1 grudnia 2014 r. J. S. (1) zawarła umowę o pracę ze Stowarzyszenie (...)I.T.R.I.O.L., reprezentowanym przez R. N., na czas nieokreślony od 1 stycznia 2015 r., na stanowisku specjalisty do spraw realizacji i rozliczeń projektów w wymiarze 5/8 etatu w systemie zadaniowego czasu pracy, za wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 5 200 zł

brutto. Strony umowy ustaliły, że do zadań J. S. (1) na powierzonym stanowisku, będzie należało m.in. przeszukiwanie internetu w celu wyłonienia konkursów dotacyjnych, analiza regulaminów i zasad składania ofert pod kątem możliwości udziału przez Stowarzyszenie, śledzenie informacji na temat nowego okresu programowania 2014-2020 (dotacje unijne), udział w szkoleniach i spotkaniach informacyjnych związanych z ww. tematyką, wykonywanie niezbędnych prac związanych ze sprawozdawczością projektów po ich zakończeniu, analiza możliwości w zakresie pozyskiwania środków na działalność oraz możliwości nawiązania współpracy zewnętrznej w celu realizacji nowych projektów, opracowywanie wniosków dotacyjnych, realizacja zadań w projektach, które otrzymały dofinansowanie.

W dniach 8, 12, 13 stycznia 2015 r. J. S. (1) prowadziła korespondencję elektroniczną z R. N. odnośnie danych, potrzebnych do dokumentów projektowych i korekty dokumentów podatkowych i księgowych.

Odwołująca w dniu 15 stycznia 2015 r. sporządziła sprawozdania z wykonania zadania publicznego „Promocja zdrowia psychicznego wśród mieszkańców (...)” w okresie od 1 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. i zadania publicznego (...) w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., obejmujące każdorazowo część merytoryczną i rozliczenia z tytułu poniesionych wydatków, które zostały następnie złożone w Departamencie (...) Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w P. w dniu 19 stycznia 2015 r.

W dniu 15 stycznia 2015 r. J. S. (1) prowadziła korespondencję elektroniczną z G. K. w zakresie dokumentacji projektowej.

Następnie, w dniu 3 lutego 2015 r. J. S. (1) sporządziła kolejne sprawozdanie z wykonania zadania publicznego (...) zdrowia psychicznego, zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz kształtowanie umiejętności psychospołecznych wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z Powiatu (...) poprzez organizację cyklu warsztatów psychologicznych w okresie do 1 czerwca 2014 r. do 10 grudnia 2014 r.”, obejmujące sprawozdanie merytoryczne i sprawozdanie z wykonania wydatków, które zostało złożone w kancelarii Starostwa Powiatowego w P. w dniu 6 lutego 2015 r.

W dniu 3 lutego 2015 r. J. S. (1) w imieniu Stowarzyszenia (...)I.T.R.I.O.L. zawarła z K. M. (2), właścicielką firmy (...) w P. umowę na opracowanie oferty konkursowej w ramach konkursu - Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch – edycja 2015” z realizacją do 28 lutego 2015 r. za wynagrodzeniem dla wykonawcy w kwocie 600 zł brutto.

W dniach 4 i 6 lutego 2015 r. J. S. (1) prowadziła korespondencję elektroniczną z K. M. (2) w zakresie oferty i kosztów kalkulacji dla wniosku (...).

W dniu 24 marca 2015 r. J. S. (1) w imieniu Stowarzyszenia (...)I.T.R.I.O.L. zawarła z L. T., pełnomocnikiem firmy (...) w P. umowę na opracowanie wniosku dotacyjnego w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego, w celu pozyskania dotacji na szkolenia pracowników 45+, z terminem realizacji do 31 marca 2015 r., za wynagrodzeniem dla wykonawcy w kwocie 600 zł brutto.

W dniach 23 marca i 26 marca 2015 r. J. S. (1) prowadziła korespondencję elektroniczną z L. T. w zakresie opracowania wniosku dotacyjnego.

W dniu 26 marca 2015 r. J. S. (1) w imieniu Stowarzyszenia (...)I.T.R.I.O.L. zawarła z K. M. (2), właścicielką firmy (...) w P. umowę współpracy w celu prowadzenia wspólnych działań na rzecz promocji, upowszechniania i wdrażania nowoczesnych form i metod edukacji na terenie Województwa (...) oraz Polski.

W dniach 26 i 27 marca 2015 r. J. S. (1) prowadziła korespondencję elektroniczną z J. S. (2) – kierownikiem Drukarni (...), a w dniu 30 marca 2015 r. – z Zarządem Powiatu M., w zakresie realizacji druku broszur informacyjnych.

W dniu 30 marca 2015 r. J. S. (1) w ramach udziału w konkursie (...) kontaktowała się drogą elektroniczną z N. C. i M. S..

W okresach od 16 stycznia do 2 lutego 2015 r., od 9 lutego do 2 marca 2015 r., od 3 marca do 23 marca 2015 r., od 31 marca do 27 kwietnia 2015 r., od 28 kwietnia do 25 maja 2015 r., od 26 maja do 22 czerwca 2015 r. od 23 czerwca do 17 lipca 2015 r., od 18 lipca do 14 sierpnia 2015 r., od 15 sierpnia do 11 września 2015 r. odwołująca była niezdolna do pracy w okresie ciąży. W dniach 25 marca 2015 r. i 27 marca 2015 r. J. S. (1) korzystała z urlopu wypoczynkowego, przysługującego za rok kalendarzowy 2014.

W związku z udaniem się J. S. (1) na zwolnienie chorobowe, E. S. (2) w imieniu Stowarzyszenia (...)T.R.I.O.L. w maju 2015 r. nawiązała współpracę ze Stowarzyszeniem Centrum (...) w celu tworzenia, realizacji i rozliczania projektów.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zebrane w toku postępowania administracyjnego przez ZUS I Oddziałem w P., znajdujące się w aktach nr 70/2015 - (...), nadto dokumenty, zebrane w toku postępowania sądowego, w szczególności wydruki korespondencji elektronicznej i kserokopie umów z 2015 r., dołączone przez stronę odwołującą do pisma procesowego z dnia 2 lipca 2015 r. (fioletowy segregator, k. 11v), nadto inne dokumenty, w tym z akt osobowych J. S. (1) (k. 31-40v, 45-68v, 83v, 120-138v), informacji zawartych w centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (www.firma.gov.pl), zeznania świadków: E. S. (2) (k.163-164v, 171v), P. S. (2) (k. 164-165v), R. N. (k. 165-166v), G. K. (k. 166v), L. T. (k. 166-167v), A. J. (k. 167-168v), N. C. (k. 168-169v), K. M. (2) (k. 169v), H. J. (k. 169-170v), D. K. (k.170v), odwołującej J. S. (1) (k. 161-163v, 171-172v).

Zgromadzone w sprawie dokumenty Sąd uznał co do zasady za wiarygodne, albowiem w znakomitej większości były ze sobą zbieżne i stanowiły spójną całość. Wbrew stanowisku ZUS, przedstawione przez stronę odwołującą dokumenty na okoliczność świadczenia przez J. S. (1) pracy od 1 stycznia 2015 r., Sąd uznał za wiarygodne w tej części, w jakiej angażowały inne podmioty, niezwiązane bezpośrednio z materią sporu, tj. dowody prowadzenia korespondencji elektronicznej przez J. S. (1) i zawarte przez nią umowy. W piśmie procesowym z dnia 7 września 2015 r. pełnomocnik organu rentowego poddał w wątpliwość prawdziwość 10 oświadczeń, potwierdzających wykonywanie przez J. S. (1) pracy do 12/2014 r., albowiem oświadczenia te pochodziły od osób, wchodzących w skład Stowarzyszenia. Organ rentowy podniósł, że dokumenty te zostały stworzone na potrzeby niniejszego postępowania sądowego. W ocenie Sądu, dokumenty te mają wątpliwą moc dowodową, ale nie z przyczyn wskazanych przez pozwany organ rentowy, a wobec faktu, iż stanowią dowód istnienia okoliczności sprzed okresu spornego w niniejszej sprawie, tj. przed 1 stycznia 2015 r. Tym samym, na gruncie sporu, dokumenty te okazały się mało przydatne, mogły bowiem co najwyżej stanowić dowody dla tła wydarzeń, poprzedzających okres sporny.

Dokumenty kadrowe, zgromadzone w aktach sprawy i w aktach ZUS, nie stanowiły dowodu świadczenia pracy przez odwołującą w ramach umowy o pracę. W szczególności, dokumenty takie jak umowa o pracę, zaświadczenie o odbyciu szkolenia BHP czy zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na danym stanowisku, potwierdzały co najwyżej fakt zawarcia spornej umowy, a nie fakt rzeczywistego świadczenia pracy.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków R. N., G. K. i D. K., albowiem, jakkolwiek świadkowie są (...) Stowarzyszenia (...)I.T.R.I.O.L., to nie mieli żadnego interesu własnego i faktycznego w rozstrzygnięciu niniejszej sprawy. Świadczenie, oprócz społecznych funkcji członkostwa, prowadzą własne, odrębne działalności gospodarcze, stanowiące główne źródło ich utrzymania i nie są zależni ekonomicznie od współpracy ze Stowarzyszeniem. R. N. pełni funkcję księgowego w Stowarzyszeniu na zasadzie zlecenia, od 2013 r. także pełnomocnika Zarządu. G. K. i D. K. są członkami Komisji Rewizyjnej, do ich zadań więc należało cykliczne zapoznawanie się z dokumentacją Stowarzyszenia w zakresie realizacji celów statutowych, udziału J. S. (1) w tym procesie oraz analiza powiązanych rozliczeń finansowych. Świadczenie zgodnie zeznali, że wykonywana przez J. S. (1) umowa o pracę, była wyodrębniona od tych zadań, jakie odwołująca wykonywała społecznie, jako Prezes Zarządu.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków L. T., N. C., K. M. (2), albowiem są osobami obcymi względem odwołującej J. S. (1), nie mającymi interesu własnego w rozstrzygnięciu tej sprawy i były naoczniymi świadkami wykonywania przez J. S. (1) spornej umowy o pracę, współpracowały bowiem z odwołującą w zakresie, na jaki umowa opiewała, czego dowodzi nadto zebrana w sprawie dokumentacja.

Sąd uznał za wiarygodne, choć jedynie częściowo przydatne w sprawie zeznania A. J. i H. J., albowiem świadkowie znają odwołującą na gruncie prywatnym, nie widzieli J. S. (1) w pracy, a o jej wykonywaniu wiedzieli tylko „ze słyszenia” oraz w ramach wymiany doświadczeń zawodowych.

Zeznania świadków E. S. (2) i P. S. (2), podlegały szczególnej krytycznej ocenie, albowiem osoby te są nie tylko (...) Stowarzyszenia (...)I.T.R.I.O.L., ale również osobami bliskimi odwołującej, nadto społecznymi członkami Stowarzyszenia. Sąd dał wiarę zeznaniom E. S. (2) – matki odwołującej w zakresie czynności, jakie podjęła za odwołującą w 2015 r. po jej przejściu na zwolnienie chorobowe, tj. że starała się kontynuować prowadzenie zaczętego przez J. S. (1) projektu, zlecając napisanie stosownego wniosku o dotację firmie zewnętrznej, bowiem okoliczność ta została potwierdzona obiektywnymi dokumentami w sprawie. Zeznania P. S. (2) okazały się natomiast mało przydatne w sprawie, albowiem świadek w spornym okresie miał sporadyczny kontakt ze Stowarzyszeniem, przez co o okolicznościach istotnych dla sprawy wiedział jedynie ze słyszenia.

Sąd uznał za wiarygodne i prawdziwe zeznania odwołującej J. S. (1), zarówno w zakresie motywacji do zawarcia umowy o pracę ze Stowarzyszeniem w 2014 r., jak też i rzeczywistego wykonywania tej umowy o pracę w okresie od 1 stycznia 2015 r. Zeznania te były bowiem spójne, logiczne, rzeczowe, nadto znajdowały oparcie w przedłożonej przez stronę obszernej dokumentacji dowodowej oraz w zeznaniach świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. S. (1) zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ww. ustawy, za pracownika uważa się zasadniczo osobę, która pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do art. 11 ust. 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają m.in. osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy.

W myśl art. 12 ust. 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby, podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zgodnie z art. 13 pkt 1 ustawy, pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Stosownie do art. 22 §1 Kodeksu pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W myśl art. 83 §1 k.c., nieważne jest oświadczenie woli, złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

W przedmiotowej sprawie pozwany organ rentowy nie kwestionował prawdziwości umowy o pracę, zawartej przez J. S. (1) ze Stowarzyszeniem (...)T.R.I.O.L. w P. w dniu 28 maja 2014 r., realizowanej do 31 grudnia 2014 r. i objął odwołującą obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, zdrowotnym, wypadkowym i chorobowym w okresie od 28 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. Zastrzeżenia organu rentowego budziła natomiast druga umowa o pracę, zawarta przez odwołującą z zainteresowanym Stowarzyszeniem w grudniu 2014 r., z początkiem od 1 stycznia 2015 r. na czas nieokreślony, albowiem z dniem 16 stycznia 2015 r. odwołująca udała się na zwolnienie chorobowe, będąc w ciąży.

Zgodnie z art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (ciężar dowodu w znaczeniu procesowym). Z kolei stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu

spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (ciężar dowodu w znaczeniu materialnym). Jeżeli zatem organ rentowy, na podstawie materiałów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, zarzucił fikcję umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r. i brak świadczenia pracy, to w postępowaniu sądowym odwołująca winna była wykazać, że w spornym okresie od 1 stycznia 2015 r. faktycznie wykonywała pracę, wynikającą ze spornej umowy o pracę. W razie nieprzedstawienia żadnych dowodów na potwierdzenie powyższej okoliczności, odwołująca ponosiłaby zatem negatywne tego konsekwencje – nie wykazałaby bowiem faktów, z których wywodzi skutki prawne.

W ocenie Sądu, wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego dają podstawę do przyjęcia, że odwołująca faktycznie realizowała sporną umowę o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r., zawartą ze Stowarzyszeniem (...).T.R.I.O.L.

Na gruncie okoliczności w niniejszej sprawie, zdumienie musi budzić niekonsekwencja organu rentowego w ocenie określonych faktów, związanych z wykonywaniem przez J. S. (1) umowy o pracę w 2014 r. i w 2015 r., jak również wybiórcze adaptowanie faktów w celu dodatkowego uzasadnienia stanowiska w sprawie.

Spornym w sprawie był okres podlegania J. S. (1) obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 2015 r. na gruncie umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r. Świadczenia pracy przez pracownika J. S. (1) w okresie od 28 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. na rzecz Stowarzyszenia, organ rentowy nie kwestionował, czemu dał wyraz w przedmiotowej decyzji z dnia 28 kwietnia 2015 r. W szczególności, na gruncie umowy o pracę na czas określony z dnia 28 maja 2014 r. wątpliwości organu rentowego nie budził fakt nawiązania stosunku pracy przez Stowarzyszenie z J. S. (1), którego odwołująca jest Prezesem, kwestie związane stricte ze stosunkiem podrzędności/nadrzędności pracowniczej, charakterystyczne dla stosunku pracy; wymiar czasu pracy i uzyskiwane wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek; rozdział obowiązków J. S. (1) jako Prezesa Zarządu Stowarzyszenia oraz jako specjalisty ds. realizacji i rozliczeń projektów; podleganie innych osób, współpracujących ze Stowarzyszeniem w oparciu o umowy cywilnoprawne.

Wszystkie powyższe kwestie organ rentowy podniósł dopiero na kanwie umowy o pracę od dnia 1 stycznia 2015 r., zarzucając w ich oparciu, pozorność tej umowy i podnosząc jako argument dodatkowy – przejście J. S. (1) na zwolnienie chorobowe w związku z ciążą od 16 stycznia 2015 r.

Organ rentowy m.in. w piśmie z dnia 7 września 2015 r. podnosił, że statut Stowarzyszenia nie przewiduje wprost możliwości zawarcia umowy o pracę z członkiem Zarządu, nadto dokumenty zebrane w sprawie, np. umowy zawarte w 2015 r. przez J. S. (1) z podmiotami zewnętrznymi dowodzą jedynie wykonywania przez odwołującą funkcji Prezesa Zarządu Stowarzyszenia, a nie realizacji obowiązków pracowniczych, nadto, Stowarzyszenie oprócz odwołującej, nie zatrudniało nikogo w oparciu o umowę o pracę.

Odnosząc się do powyższych kwestii w pierwszej kolejności należy mieć na uwadze charakter, cel i sposób działania zainteresowanego podmiotu, jakim jest Stowarzyszenie (...).T.R.I.O.L. Stowarzyszenie to realizuje projekty na rzecz kultury, sztuki, edukacji, zdrowia i pomocy społecznej, pozyskując w tym celu źródła zewnętrznego finansowania, głównie ze struktur Unii Europejskiej. Z uzyskanego dofinansowania, przeznacza na swoje potrzeby część środków, niezbędną do realizacji zadań statutowych. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że „mózgiem” całokształtu działalności Stowarzyszenia od początku jego istnienia, jest odwołująca J. S. (1), osoba wielokierunkowo wykształcona, z doświadczeniem w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Oczywistym jest, że w tym konkretnym przypadku, trudno jest z matematyczną wręcz precyzją, oddzielić czynności J. S. (1), jakie wynikają z jej funkcji Prezesa Zarządu Stowarzyszenia, od czynności, dokonywanych w ramach stanowiska specjalisty ds. realizacji i rozliczeń projektów, czy dokładne wskazanie zasad służbowej odpowiedzialności względem pracodawcy. W wielu przypadkach, np. przy nawiązywaniu umów współpracy z zewnętrznymi podmiotami, J. S. (1) łączy swoją osobą obie funkcje. Okoliczności te jednakże, których organ rentowy nie kwestionował na kanwie umowy o pracę z dnia 28 maja 2014 r., nie mogą jednocześnie stanowić o pozorności umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r.

Jak zważył bowiem Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 października 2015 r., sygn. III AUa 128/15, status pracowniczy osób sprawujących funkcje organów zarządzających zakładami pracy nie wynika z faktu spełniania

przez te osoby wszystkich cech stosunku pracy z art. 22 § 1 k.p., lecz z decyzji ustawodawcy o włączeniu tych osób do kategorii pracowników, pomimo braku podporządkowania kierownictwu pracodawcy pojmowanego w tradycyjny sposób. Przy takim ujęciu podporządkowania pracowniczego osoby zarządzającej zakładem pracy nie można jednak tracić z pola widzenia tego, że może ono istnieć jedynie w przypadku rozdzielenia osoby pracodawcy i pracownika.

Jednocześnie, jak wynika z §4 statutu Stowarzyszenia, dla realizacji celów statutowych, Stowarzyszenie może zatrudniać pracowników. Ponownie fakt, że Stowarzyszenie do czasu umowy z dnia 28 maja 2014 r. nie zatrudniało pracowników, nie może świadczyć o pozorności umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r. Jak wykazało przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, Stowarzyszenie na przestrzeni lat współpracowało z wieloma przedsiębiorcami, w tym własnymi członkami, prowadzącymi działalność gospodarczą na zasadzie umów cywilnoprawnych dorywczo, doraźnie, w ściśle skonkretyzowanym celu. Do osób takich należą chociażby zeznający w roli świadków: P. S. (2), G. K. czy N. C.. Żaden z tych podmiotów nie był zaangażowany w działalność Stowarzyszenia w takim stopniu i w takim wymiarze czasu jak odwołująca.

Organ rentowy dalej podnosił, że konieczność rozliczenia się przez J. S. (1) w 2015 r. z projektów, prowadzonych przez Stowarzyszenie w 2014 r., stanowiło pretekst do zawarcia umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r., a faktyczny zakres obowiązków po 1 stycznia 2015 r. nie odpowiadał zakresowi spornej umowy. W ocenie Sądu, podniesiona okoliczność stanowi nie tyle pretekst, ile konieczność nawiązania nowej umowy o pracę, aby osoba, która podjęła się całokształtu realizacji danego projektu, wzięła na siebie w konsekwencji odpowiedzialność za jego wykonanie i rozliczenie poniesionych w związku z nim kosztów, składając w tym celu organowi nadrzędnemu sprawozdanie. Jak wynika to również ze stanu faktycznego, projekty na rzecz kultury, sztuki, edukacji, zdrowia i pomocy społecznej, dofinansowywane z poziomu budżetu starostwa czy województwa ze środków unijnych, są przedsięwzięciami długookresowymi, co najmniej wielomiesięcznymi i rozpoczynają się konkursem ofert zazwyczaj na początku danego roku kalendarzowego. Wobec powyższego trudno jest oczekiwać od odwołującej, która z dniem 16 stycznia 2015 r. udała się na zwolnienie chorobowe, wykazania zaangażowania w nowe projekty, rozpisane na nowy rok kalendarzowy 2015. Mimo tego, w ocenie Sądu odwołująca sprostowała temu oczekiwaniu (w sensie dowodowym), składając do akt obszerną dokumentację, potwierdzającą żywą współpracę z podmiotami zewnętrznymi (np. firmą (...)) w zakresie podjęcia i realizacji nowych projektów (np. (...), (...)), które J. S. (1) pilotowała w 2015 r. w zakresie, w jakim pozwalała jej zdolność do pracy. Reasumując, w ocenie Sądu, J. S. (1) przedłożyła aż nadto dowodów na wykazanie, że rzeczywiście realizowała stosunek pracy od 1 stycznia 2015 r.

Sąd nie podzielił zatem stanowiska organu rentowego, że umowa o pracę z dnia 1 grudnia 2014 r. została zawarta jedynie dla pozorów celem uzyskania długoterminowej ochrony ubezpieczeniowej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego i jako taka jest nieważna. Ustalony w rozpoznawanej sprawie stan faktyczny świadczy o spełnieniu warunku zatrudnienia pracowniczego stanowiącego tytuł ubezpieczenia od stycznia 2014 r. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa i doktryny, dążenie do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jako cel podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, jeżeli umowa o pracę jest faktycznie realizowana (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007 r., I UK 302/2006).

Taki pogląd jest ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który konsekwentnie podtrzymuje stanowisko, że chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jako motywacja do podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, a dążenie kobiety ciężarnej do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, nie może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu jego obejście, jeżeli umowa ta prowadzi do faktycznej realizacji zatrudnienia spełniającego cechy stosunku pracy (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2004 r., II UK 365/2003; z dnia 25 stycznia 2005 r., II UK 141/2004; z dnia 28 kwietnia 2005 r. I UK 236/2004; z dnia 9 sierpnia 2005 r. III UK 89/2005; z dnia 24 stycznia 2006 r. I UK 105/2005; z dnia 14 lutego 2006 r. III UK 150/200; z dnia 30 maja 2006 r. II UK 161/2005; z dnia 2 czerwca 2006 r. I UK 337/2005; z dnia 8 stycznia 2007 r. I UK 207/2006).

Postępowanie przeprowadzone zarówno przez pozwany organ rentowy, jak i analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wykazało, że wykonywana przez odwołującą umowa o pracę z dnia 1 grudnia

2014 r. na rzecz płatnika składek, spełnia wszystkie niezbędne elementy dla uznania jej za pracę w ramach łączącego strony stosunku pracy. Strony umowy nie złożyły oświadczeń woli jedynie dla pozorów, a czynności wykonywane przez J. S. (1) po 1 stycznia 2015 r., opisane w części faktycznej uzasadnienia, należy zakwalifikować jako podejmowane w ramach w stosunku pracy. Z tych względów umowa ta mogła i wywołała żądane skutki w sferze ubezpieczeń społecznych. Twierdzenia organu rentowego jakoby umowa o pracę została zawarta dla pozorów w celu zapewnienia świadczeń z ubezpieczenia społecznego przez odwołującą, nie zostały w postępowaniu przed Sądem wykazane zgodnie z zasadą ciężaru dowodowego (art. 6 k.c.). W rezultacie, zdaniem Sądu, umowa z dnia 1 grudnia 2014 r. nie została zawarta dla pozorów, co z resztą w toku postępowania sądowego udowodniła odwołująca. Umowa taka więc jest ważna i skuteczna, a art. 83 k.c. nie znajduje do niej zastosowania.

Stosunek pracy jest bowiem stosunkiem zobowiązaniowym, uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron, z których jedna deklaruje wolę świadczenia pracy, natomiast druga - stworzenie stanowiska pracy za wynagrodzeniem. Przez okres trwania stosunku pracy po stronie pracownika musi w związku z tym istnieć chęć świadczenia pracy oraz występować określone kwalifikacje zawodowe, natomiast po stronie pracodawcy - istnieć możliwość zapewnienia pracy adekwatnej do wykształcenia pracownika oraz do potrzeb zakładu pracy.

Przepis art. 83 §1 k.c. stanowi zaś, że nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, wartość oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności, Powołany przepis charakteryzuje czynność prawną pozorną przez wskazanie trzech jej elementów, które muszą wystąpić łącznie: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgodzić się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w istocie nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałoby to ze złożonego przez nią oświadczenia woli.

W warunkach, kiedy po zawarciu umowy o pracę (złożeniu oświadczenia woli) pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował, nie można mówić o pozorach złożonych oświadczeń woli zawarcia umowy o pracę. Wówczas wymaga zbadania kwestia, czy zawarcie umowy o pracę zmierzało do obejścia prawa.

Przepis art. 58 §1 k.c. stanowi, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, że na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W tym przypadku skutkiem nieważności zawartej umowy o pracę musiałyby być uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia, to jest zasiłku chorobowego, macierzyńskiego czy również wychowawczego (por. wyrok SN z dnia 14 marca 201 r., sygn. II UKN 258/00).

Reasumując powyższe rozważania, stwierdzić należy, że zatrudnienie odwołującej na podstawie umowy o pracę od dnia 1 stycznia 2014 r. nie było pozorne, gdyż wykonywała ona faktycznie powierzone jej obowiązki na warunkach określonych w art. 22 §1 k.p. Tym samym sporna umowa o pracę stanowiła tytuł objęcia odwołującej pracowniczymi ubezpieczeniami społecznymi, a więc decyzja w zaskarżonej części jest nieprawidłowa.

Mając powyższe na względzie Sąd - na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego - zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, jak w pkt. 1) wyroku.

O kosztach orzeczone na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. oraz §2 i §12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461), sprzed zmiany §12 ust. 2 ww. rozporządzenia, od dnia 1 sierpnia 2015 r.; mając na uwadze charakter sprawy i nakład pracy pełnomocnika odwołującej, Sąd zasądził na rzecz odwołującej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ Mirosław Major